

Svaly – soustava pohybová

- Svaly zajišťují pohyb celého těla i jeho jednotlivých částí.
- Většina svalů se upíná na kostru (skoro 650 svalů).
- Nejpracovitější jsou svaly, které hýbají očima (každý den se stáhnou a uvolní více jak 100 000x).
- Nejpohyblivější sval je **jazyk**. Nejmenší jsou ty, které pohybují **kůstky v uchu**.
- Nejvzácnějším svalem je **srdce**.
- Svaly, které umožňují pohyb, nazýváme **kosterní, příčně pruhované**. Toto svalstvo ovládáme svou vůlí. Ke kostem je připojeno **šlachami**.
- V těle jsou i svaly, které vůlí ovládat nemůžeme - **hladké svalstvo** (svaly stěn žaludku, svalovina srdeční).

Příklady svalů:

Na paži: biceps

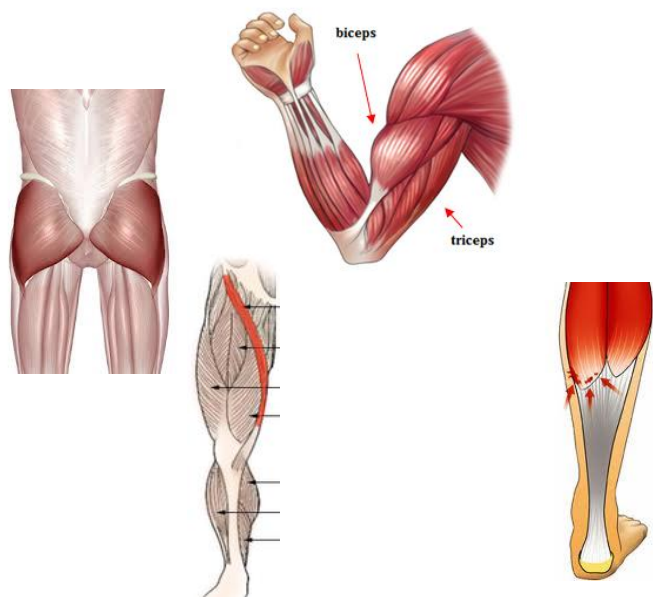
triceps

Na zádech: zádový

hýžd'ový

Na noze: krejčovský – nejdelší

lýtkový

3a Vybarvi červenou barvou příčně pruhované (kosterní) svalstvo a modrou barvou hladké svalstvo.

sval hýžd'ový   tenké střevo   sval žvýkací

sval prsní   močovod   žaludek

3b Zakroužkuj správnou možnost.

Svaly jsou ke kostře připojeny žílymi / šlachami.

Hladké svalstvo můžeme / nemůžeme ovládat svou vůlí.

Velikost síly můžeme změřit siloměrem / silometrem.

Jednotkou síly je pascal / newton.

- energii pro vykonávání práce získávají svaly z **potravy**. Správnému vývoji svalů napomáhá **pestrá strava, tělesná práce, sport**.

Dýchací soustava

- Dýchací ústrojí zajišťuje přívod kyslíku ze vzduchu, jeho předávání do krve a odchod oxidu uhličitého z těla. Dýcháme **nosem** (horní cesty dýchací) nebo **ústý** (dolní cesty dýchací). Dýchání nosem je **zdravější** - zde malé chloupky zachytí nečistoty a vzduch se ohřeje. Dále vzduch proudí **nosohltanem**, přes **hrtan** do **průdušnice**. Ta se větví na dvě **průdušky**, které vstupují do **plíc**.

- Dýchání umožňují dýchací svaly.

- Dýchacího ústrojí tvoří:

* **dutina nosní**

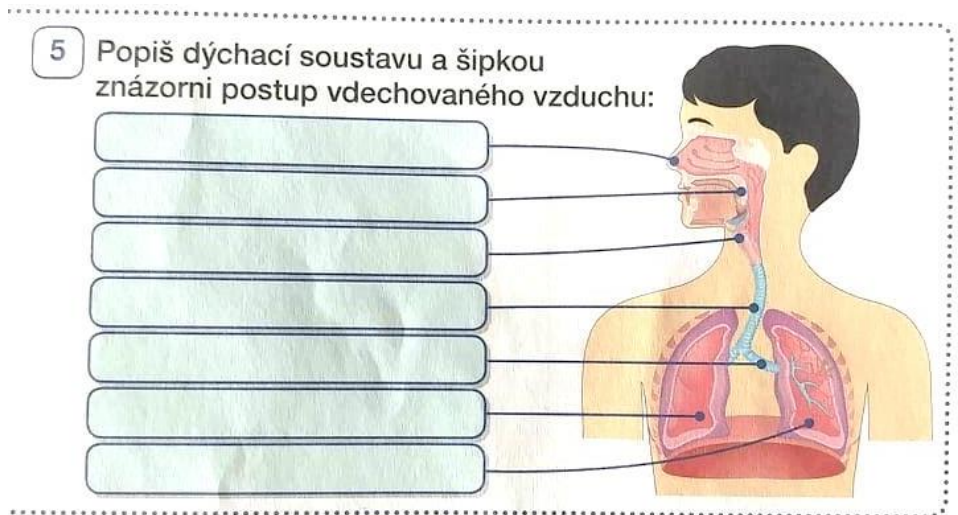
* **nosohltan**

* **hrtan**

* **průdušnice**

* **průdušky**

* **plíce**

4 Zakroužkuj písmena u správných odpovědí a doplň do věty:

Plíce jsou poměrně křehké, ale před poškozením je chrání tři útvary – hrudní koš, páteř a dvouvrstvá blána zvaná   .

☐ a Člověk vydrží žít bez vzduchu asi	P 5 minut	☐	K 5 hodin
☐ b Zdravější je dýchat	L nosem	☐	O ústy
☐ c Z nadechnutého vzduchu člověk využívá	E kyslík	☐	S oxid uhličitý
☐ d Při výdechu vylučujeme především	U oxid uhličitý	☐	O kyslík
☐ e Kyslík se dostává do krve v plicních	K komorách	☐	R sklípcích
☐ f V plicích je drobných průdušek asi	A 250 000	☐	Z 250

Které zlozvyky poškozují plíce?

Jak můžeme předcházet onemocněním dýchacích cest?

Vyzkoušej si, kolikrát se nadechneš za 1 minutu v klidu. _____ počet dechů

Udělej 20 dřepů s výskokem a poté ihned spočítej počet dechů za 1 minutu. ____ počet dechů

